

Justitiedepartementet
(Ju2023/01620)

Yttrande över betänkandet Förstärkt skydd för den personliga integriteten – Behovet av åtgärder mot oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp samt omvändelseförsök (SOU 2023:37)

Allmänt

Tingsrätten har granskat betänkandet utifrån de intressen som tingsrätten har att bevaka.

Tingsrätten ställer sig tveksam till om fördelarna med en kriminalisering uppväger nackdelarna. Det gäller särskilt med hänsyn till frågan om en kriminalisering kommer vara tillräckligt effektiv för att kunna väga upp risken för att en idag redan utsatt grupp av flickor och kvinnor, med sannolikt höga mörkertal, vänder sig till olika informella kanaler i stället för att få stöd och information från sjukvård, socialtjänst m.m.

I övrigt framgår tingsrättens synpunkter på förslaget nedan.

Oskuldskontroller

Tingsrätten anser att den föreslagna straffbestämmelsen om oskuldskontroll av systematiska skäl bör placeras i 6 kap. brottsbalken. Det främsta skälet för en sådan ordning är att det är fråga om dels ett agerande som syftar till att kontrollera flickors och kvinnors sexualitet, dels kontrollerna i sig typiskt sett och oavsett om samtycke föreligger eller inte måste anses innebära en sexuell kränkning för den som utsätts för de. Med en sådan ordning blir det även naturligt att låta det nya brottet omfattas av de särskilda preskriptionsregler som gäller för bl.a. sexualbrott (se 35 kap. 4 § brottsbalken). Utredningens förslag om att den föreslagna straffbestämmelsen om oskuldsingrepp ska omfattas av nyss nämnda preskriptionsregel, medan oskuldskontroll inte skulle göra det, är ologiskt och inte heller sakligt motiverat.

Tingsrätten anser vidare att det av bestämmelsen uttryckligen bör framgå att den ska gälla oavsett samtycke föreligger eller inte på samma sätt som i den föreslagna straffbestämmelsen avseende oskuldsingrepp.

Kriminaliseringens konsekvenser för mål om vårdnad, boende och umgänge i allmän domstol

Tingsrätten kan konstatera att påståenden om sexuella eller andra övergrepp är vanligt förekommande i mål om vårdnad, boende och umgänge i allmän domstol, och att det många gånger försvårar och förlänger hanteringen av dessa mål. De nu föreslagna straffbestämmelserna om oskuldskontroll och oskuldsingrepp kommer med all säkerhet att användas av parter i familjemål på samma sätt och med samma resultat.

Tingsrätten befarar att det kommer att få större konsekvenser för verksamheten än de förhållandevis få brottmål de nya straffbestämmelserna kommer att generera.

Lagmannen Johan Rosén har beslutat i ärendet. I handläggningen har även rådmannen Karin Winter och tingsfiskalen Verner Ramberg deltagit. Ärendet har föredragits av tingsnotarien AnnaSara Jarius

Johan Rosén

AnnaSara Jarius